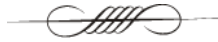


3. Економічна статистика. Економічна діяльність. Туризм. Сайт державної служби статистики. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.



Кучабський Олександр Георгійович,

*професор кафедри регіонального розвитку
Гданського університету (Польща),
доктор наук з державного управління, професор*

Довгань Владислав Валерійович,

*аспірант Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського*

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ ТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Ключову роль у формуванні музичної освіти в різних країнах відіграють соціокультурні умови. В одних країнах це вплив педагогічних традицій, таких як: метод Кодаї в Угорщині, метод Орфа в Німеччині, або метод Судзуки в Японії, – в інших це можуть бути загальні аспекти освітньої політики, а саме: вплив оцінки суспільства, ступінь прихильності до прийнятих програм тощо [1]. Усі ці фактори формують музичну освіту в тій чи тій країні. За умови порівняння досвіду різних країн є можливість виявити найвдаліші способи розв'язання проблем, пов'язаних із здобуттям музичної освіти.

Перетворення у сфері музичної освіти проходять у всьому світі. Так, у Великій Британії відомий музичний діяч Даррен Хенлі запропонував уряду свої рекомендації щодо модернізації музичної освіти. Багато проблем, які порушуються в цих рекомендаціях, ідентичні проблемам музичної освіти і в Україні. На деякі з них уряд відреагував та вніс поправки до законодавства. Цей досвід цінний для вітчизняної системи музичної освіти тим, що дозволяє виявити варіанти вирішення загальних питань у досліджуваній сфері [2].

Так, відповідно до федерального устрою ФРН 16 німецьких федеральних земель автономно управляють своїми освітніми системами. На загальнонаціональному рівні федеральний уряд розробляє загальні вказівки, характер яких визначає постійно чинна рада при Міністерстві культури. У цих вказівках містяться рекомендації щодо музичної освіти у школах, профільних освітніх закладах, для педагогів, по роботі з особливо обдарованими дітьми. На відміну від багатьох країн, у Німеччині місцева влада надає велику підтримку в забезпеченні різними навчальними матеріалами, в реалізації навчальних програм, оскільки музична освіта вважається обов'язковою в державних школах і розглядається як невід'ємна частина сучасної освіти. Одна з найавторитетніших музичних організацій – це Музична Рада Німеччини, до якої входять музичні ради 16 земель та близько 90 музичних організацій. Рада забезпечує своїх членів всією необхідною інформацією в галузі освіти, культурного життя, соціально-правової політики; один із головних напрямів роботи цієї ради – підтримка молодих талановитих людей. З цією метою під егідою ради організують різні концерти, фестивалі, майстер-класи [1].

У Великій Британії існує подібна організація – Рада мистецтв. Згідно з рекомендаціями Даррена Хенлі, міністерство освіти та міністерство культури, ЗМІ та спорту мають спільно з Радою мистецтв розробити загальнонаціональну програму музичної освіти у Великій Британії, в якій будуть чітко викладені основні мета та завдання музичної освіти [2].

Коротко розглянемо систему музичної освіти Німеччини. Заняття музикою починаються з раннього віку – з 3-5 років. Що характерно, заняття проходять поза сім'єю: у дитсадку, підготовчих класах. Форма викладання залежить від переваг педагога. Музична освіта присутня на всіх рівнях освітнього процесу, що займає близько 9–0 років. Учні

отримують один або два уроки на тиждень, але їхня кількість може змінюватись, оскільки існує можливість вибору серед інших творчих предметів [1].

Середні школи – гімназії, загальноосвітні школи – мають базовий музичний курс, це 2–3 години на тиждень; заклади додаткової освіти пропонують більш інтенсивні заняття – 5–6 годин на тиждень для дітей, які обирають музику як іспит. Але не всі школи можуть запропонувати такі умови. Також останнім часом відсоток тих, хто обирає музику як випускний іспит, сильно знизився. Багато хто вважає, що проблема в тому, що очікуваний успіх у музиці пов'язаний з володінням будь-яким інструментом, що може бути досягнуто лише за допомогою додаткових уроків за межами школи. Але, незважаючи на це, близько 250 середніх шкіл пропонують безкоштовну музичну освіту, навчання грі на інструменті як інтенсивний курс із поглибленим вивченням музики; ці школи готують дітей до вступу до ВНЗ (вищі музичні школи, консерваторії) [1].

У Німеччині добре розвинена приватна практика педагогів; важко назвати їхню точну кількість та оцінити їхній внесок у музичну освіту, однак їхня роль велика у маленьких містечках та сільських громадах, які не мають музичних шкіл. Спеціальні музичні школи – одні з найважливіших закладів музичної освіти, їхні програми розраховані на людей будь-якого віку. У Німеччині близько 980 таких шкіл, більшість – державні. Їхня основна функція – забезпечення гарної, якісної початкової освіти, підтримка аматорських занять музикою, виявлення музичних талантів [1].

Ще одна особливість такої освіти – це існування народних університетів, навчання дорослих, заняття після роботи. Курс дуже великий, є комплекс теоретичних предметів, також є можливість виступати в ансамблях; щорічно понад 100 тис. осіб беруть участь у подібних заходах. Є повна свобода для творчості та самовираження [1].

Як і в багатьох країнах, у Великій Британії спостерігається зниження інтересу до класичної музики; так, з 700 опитаних людей віком 14–24 років більшість висловили негативне враження про заняття мистецтвом у середній школі; менша половини опитаних вважає цей предмет творчим чи художнім. Як виявилось, найнепопулярнішими предметами стали музика та фізика [1]. Саме таке складне сприйняття музики як шкільного предмета, ймовірно, є причиною того, що лише невелика частка молодих людей вибирають музику як випускний іспит. У відсотковому зіставленні це 1% від усіх тих, хто складає іспити [2]. Багато учнів розглядає заняття музикою як індивідуальні заняття на інструменті з педагогом, але у зв'язку з негативними тенденціями в матеріальному забезпеченні лише 1% учнів у Великій Британії та Уельсі отримують такі спеціальні уроки, у Шотландії – 5–8% [1]. На думку Даррена Хенлі, найкраща модель музичної освіти повинна бути збалансованою та складатися із занять у класі, занять на інструменті та занять з вокалу під керівництвом професійних педагогів-музикантів. Цей комплекс і є ключем до успіху. На жаль, у Великій Британії не в кожному закладі, організації є такий комплекс навчання, який міг би підняти престиж музичної освіти [2, с.8].

Окремого розгляду потребують питання фінансування музичної освіти. Так, Федеративна Республіка Німеччина створила високорозвинену систему субсидування музики. Вона включає не лише державне фінансування суб'єктів на федеральному, регіональному та муніципальному рівнях, але й велику кількість некомерційних та приватних організацій, які роблять значний внесок у музичне фінансування за рахунок пожертвувань, ресурсів фонду, членських внесків, корпоративного спонсорства та багатьох інших форм підтримки. Державне фінансування музики здійснюється державним сектором, а саме федеральним урядом, урядом федеративних земель та муніципалітетами [3].

У Німеччині існує громадська думка, що державне фінансування музики – це важлива константа для музичного життя. Показниками якості та різноманітності культурного життя є оперні театри, оркестри, державні музичні школи, існування яких було б неможливе без значного обсягу державного фінансування. Завдяки цьому є можливість довгострокового планування, яке забезпечує життєздатність та працевлаштування для музикантів та дає нові поштовхи для розвитку музичного мистецтва [3].

Більшість державних оперних театрів, найбільших симфонічних оркестрів у Європі підтримуються та фінансуються на федеральному рівні. Державні опери у Берліні, Гамбурзі, Дрездені, підтримуються лише за допомогою відповідних федеральних земель – регіональних урядів. Муніципальні бюджети Лейпцига, Мюнхена та Кельна фінансують такі значні та всесвітньо відомі оркестри, як: Лейпцизький Гевандхаус оркестр, Мюнхенський філармонічний оркестр та оркестр Гюрцених у Кельні. В окремих випадках уряд сам страхує найбільш значні ансамблі чи державні оперні театри. Відповідальність за пряме фінансування музики обмежується у Німеччині федеральним рівнем структури. У цілому ж, у Німеччині федералістська структура посилила роль муніципалітетів та земель у культурній та музичній політиці [3].

У Великій Британії також сформувалась власна модель фінансування музичної освіти. До неї входить фінансування центрального уряду, фінансування Ради мистецтв, фінансування місцевих органів влади, фінансування національної лотереї, кошти батьківських внесків. Крім того, для національних та місцевих проєктів фінансування може бути здійснено із приватних джерел, за рахунок благодійних організацій та фондів, спонсорства від промислових організацій. Уряд Великої Британії має намір продовжувати фінансування молодіжних музичних організацій; ця обставина може сприяти підняттю рівня музичної освіти. Державне фінансування повинно бути спрямоване на розвиток молодого населення, на підтримку молодих талановитих виконавців [2].

Рада мистецтв Англії розробила програму Take It Away, яка надає кредити на придбання інструментів; визнано, що її діяльність слід продовжувати. На думку Даррена Хенлі, вона повинна бути зосереджена на наданні кредитів для тих, хто навчається очно з будь-якого віку. Важливо, щоб молоде покоління могло вчитися на якісних інструментах [2, с.12].

Отже, процеси модернізації системи музичної освіти спостерігаються в багатьох країнах. Однак важливо відзначити, що за кордоном темпи перетворень – оптимізації/модернізації – значно вищі, ніж в Україні.

Для підтримки високого рівня музичної освіти ФРН розробила високорозвинену систему фінансування музики, до якої входять державне фінансування на всіх рівнях (федеральне, регіональне, муніципальне), приватні організації, фонди, пожертвування, членські внески, корпоративне спонсорство та багато іншого. Окрім прямої фінансової підтримки музичної культури в державному секторі, парламент та уряд ФРН на федеральному та регіональному рівні може здійснювати вирішальний вплив на розвиток музичного життя через законодавство та адміністративні заходи. Наприклад, на федеральному рівні існує низка правил у податковій, соціальній, молодіжній, правовій, економічній та зовнішній політиці, які торкаються культури та мистецтва.

Велике значення має робота Музичної Ради Німеччини (аналогічно до Великої Британії), головне завдання якої – організація та фінансова підтримка національних конкурсів, фестивалів, майстер-класів, з метою виявлення молодих талантів та їхнього подальшого просування. Заохочується діяльність народних університетів, навчання дорослих після роботи. Ця освіта дає можливість виступати в аматорських ансамблях, оркестрах, хорах, брати участь у національних аматорських фестивалях. Музична освіта присутня на всіх етапах навчання (базовий музичний курс у загальноосвітніх школах становить 2–3 години на тиждень). Розвинена система приватного викладання. Музична культура у ФРН дуже багата і різноманітна, але вона також модернізується в деяких питаннях. Відмінною особливістю є те, що ФРН у вирішенні цих питань спирається на історичний досвід, традиції, думку провідних фахівців у цій галузі.

Отже, слід наголосити, що сформована на вітчизняних теренах система побудови музичної освіти немає аналогів у світі. Її унікальність полягає у термінах та якості підготовки музиканта-професіонала, які розпочинаються ще із дошкільного віку (5–6 років) і тривають до моменту завершення навчання в академії або консерваторії. Таким чином, однією із головних проблем розвитку музичної освіти в Україні є брак фінансування. Тому, на нашу думку, доцільно переглянути шляхи та визначити можливі джерела фінансування

музичної освіти на всіх рівнях підготовки. Крім того, важливо проводити заходи із популяризації культури і мистецтва серед населення у тому числі шляхом заохочення підготовки молодих музикантів.

Список використаних джерел

1. Как учат музыке за рубежом. Сост., авт. предисл. Д.Дж. Харгривз, А.К. Норт. М. : «Классика-XXI век». 2009. 258 с.
2. Music Education in England the government response to Darren Henley. Review of Music Education. London, 2019. 56 p.
3. Sordermann M. Public and Private funding of music. *Deutsches Musik informations zentrum*. Berlin, 2011. 28 p.



Кудельський Віталій Едуардович,

*доцент кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування
Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова,
кандидат економічних наук*

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСОВИКОРИСТАННЯМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Зростання потреб зумовлює збільшення обсягів використання ресурсів та спостерігається виснаження природних родовищ і забруднення довкілля. Тому питання ресурсозбереження особливо актуальні для України, оскільки наша країна не забезпечена повною мірою власними ресурсами. А світовий досвід свідчить про раціональне природокористування та ресурсозбереження, яке повинно забезпечуватися завдяки впровадженню ефективних систем управління наявними ресурсами.

Функціонування системи управління ресурсовикористанням на підприємстві здійснюється на базі документації внутрішнього користування, завдяки чому забезпечуються:

- розробка нормативних показників витрат товарно-матеріальних ресурсів;
- інтеграція управління ресурсозбереження в загальну єдину систему управління суб'єктом господарювання;
- облік та контроль за виконанням ресурсозберігаючих технологій на підприємстві;
- виявлення проблем та вжиття заходів щодо ресурсовикористання;
- оцінювання економічної, екологічної і соціальної ефективності ресурсозберігаючих заходів;
- запровадження інформаційно бази даних про результати реалізації ресурсозберігаючої політики на підприємстві [1, с. 67].

Практичне запровадження схеми управління передбачає створення окремих або вбудованих організаційних структур, які виконуватимуть функції спостереження та корегування ресурсозберігаючих процесів на виробництві (рис.1).

Практичне запровадження запропонованої схеми управління ресурсозбереженням на підприємстві є важливою умовою планомірного зростання ресурсоефективності виробництва і спроможне забезпечити формування самовідтворювального управлінського механізму, який містить такі компоненти:

- виявлення проблем ресурсозберігаючих заходів та формування на цій основі адекватної управлінської політики підприємства щодо ресурсозбереження;
- планування та розроблення організаційно-технічних заходів ресурсозберігаючої діяльності підприємства;
- економічне, організаційне, технологічне і нормативне забезпечення виконання планових завдань та реалізації ресурсозберігаючих заходів;